

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

14. března 2013*

„Nařízení (ES) č. 44/2001 — Příslušnost a uznávání a výkon soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech — Článek 5 bod 1 písm. a) a čl. 15 odst. 1 — Pojmy ‚smlouva nebo nároky ze smlouvy‘ a ‚smlouva uzavřená spotřebitelem‘ — Vlastní směnka — Směnečné ručení — Ručení za závazky z úvěrové smlouvy“

Ve věci C-419/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Městského soudu v Praze (Česká republika) ze dne 21. března 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 10. srpna 2011, v řízení

Česká spořitelna, a. s.

proti

Geraldovi Feichterovi,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, M. Ilešič (zpravodaj), E. Levits, J.-J. Kasel a M. Safjan, soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: K. Sztranc-Sławiczek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 27. června 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Českou spořitelnu, a. s., M. Vojáčkem, advokátem,
- za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,
- za švýcarskou vládu D. Klingelem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi M. Šimerdovou a A.-M. Rouchaud-Joët, jako zmocněnkyněmi,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 20. září 2012,

vydává tento

* Jednací jazyk: čeština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 bodu 1 písm. a) a čl. 15 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42, a opravy Úř. věst. 2006, L 242, s. 6, a Úř. věst. 2008, L 269, s. 14).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Českou spořitelnou, a. s. (dále jen „Česká spořitelna“), jejíž sídlo se nachází v České republice, a G. Feichterem, s bydlištěm v Rakousku.

Právní rámec

Nařízení č. 44/2001

- 3 Článek 2 odst. 1 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“
- 4 Článek 3 odst. 1 tohoto nařízení stanoví, že „[o]soby, které mají bydliště na území některého členského státu, mohou být u soudů jiného členského státu žalovány pouze na základě pravidel stanovených v oddílech 2 až 7 této kapitoly“.
- 5 Podle čl. 5 bodu 1 písm. a) uvedeného nařízení, který se nachází v jeho oddílu 2, nadepsaném „Zvláštní příslušnost“:

„Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována,

  - 1) a) pokud předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy, u soudu místa, kde závazek, o němž se jedná, byl nebo měl být splněn.“
- 6 Článek 15 odst. 1 téhož nařízení, který se nachází v oddíle 4 tohoto nařízení, nadepsaném „Příslušnost ve věcech spotřebitelských smluv“, stanoví:

„Ve věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, se příslušnost určuje podle tohoto oddílu [...],

  - a) jedná-li se o koupi movitých věcí na splátky;
  - b) jedná-li se o půjčku návratnou ve splátkách nebo o jiný úvěrový obchod určený k financování koupě takových movitých věcí nebo
  - c) ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, na jehož území má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností.“
- 7 Podle čl. 16 odst. 2 nařízení č. 44/2001:

„Smluvní partner může podat žalobu proti spotřebiteli pouze u soudů členského státu, na jehož území má spotřebitel bydliště.“

České právo

- 8 Podle § 75 zákona č. 191/1950 Sb., zákona směnečného a šekového, je platnou vlastní směnkou listina, která má všechny náležitosti požadované tímto paragrafem.
- 9 Podle § 76 odst. 1 zákona č. 191/1950 Sb. není listina, ve které chybí některá náležitost uvedená v § 75 tohoto zákona, platná jako vlastní směнка, s výhradou případů uvedených v následujících odstavcích. Podle § 76 odst. 3 uvedeného zákona v případě, že neexistuje zvláštní údaj, platí, že místo vystavení směnkou je místem platebním a zároveň místem vystavcovy bydliště.
- 10 Podle § 77 odst. 2 zákona č. 191/1950 Sb. platí ustanovení § 10 uvedeného zákona i pro vlastní směнку. Tento § 10 stanoví, že nebyla-li směнка, která byla při vydání neúplná, vyplněna tak, jak bylo ujednáno, nemůže se namítat majiteli směnkou, že tato ujednání nebyla dodržena, ledaže majitel nabyl směnkou ve zlé víře anebo se při nabývání směnkou provinil hrubou nedbalostí.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 11 Dne 28. dubna 2004 společnost Feichter – CZ s. r. o. (dále jen „společnost Feichter“) se sídlem v Brně (Česká republika) vystavila rovněž v Brně blankosměnku na řad České spořitelny, která má své sídlo v Praze (Česká republika). Směnka podepsaná za společnost Feichter jejím jednatelem G. Feichterem byla vystavena za účelem zajištění závazků této společnosti vyplývajících ze smlouvy o kontokorentním úvěru, uzavřené téhož dne uvedenou společností s Českou spořitelnou. Gerald Feichter, který má bydliště v Rakousku, podepsal rovněž jako fyzická osoba směnku na líci s doložkou „per aval“.
- 12 Údaje o výši směnečné sumy, o datu splatnosti a údaj platebního místa doplnila do směnkou Česká spořitelna v souladu se smlouvou o vyplňovacím právu směnečném, jež byla uzavřena téhož dne. Takto vyplněná směnka obsahovala bezpodmínečný slib společnosti Feichter zaplatit na řad České spořitelny v Praze dne 27. května 2008 částku 5 000 000 CZK.
- 13 Směnka, která byla v platebním místě, to znamená v Praze, předložena k placení, nebyla v den splatnosti zaplacená. V důsledku toho Česká spořitelna zahájila u Městského soudu v Praze řízení o vydání směnečného platebního rozkazu, ve kterém po G. Feichterovi požaduje zaplacení směnečného peníze ve výši 5 000 000 CZK s úroky ve výši 6 % ročně z této částky od 28. května 2008 do zaplacení a směnečné odměny ve výši 16 666 CZK. V průběhu tohoto řízení G. Feichter namítl, že s ohledem na skutečnost, že jeho bydliště je v Rakousku, Městský soud v Praze není příslušný.
- 14 Předkládající soud si klade otázku, zda jeho příslušnost musí být určena podle pravidel platných pro věci spotřebitelských smluv. V této souvislosti se zamýšlí nad tím, zda jsou splněny podmínky čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001, a zejména zda nárok vyplývající z vlastní směnkou, o níž se jedná ve věci v původním řízení, který remitent uplatňuje vůči směnečnému rukojmímu, může být kvalifikován jako nárok ze smlouvy ve smyslu tohoto článku. V případě kladné odpovědi by pro rozhodnutí sporu v původním řízení byly příslušné rakouské soudy, neboť podle čl. 16 odst. 2 tohoto nařízení může být žaloba proti spotřebiteli podána pouze u soudů členského státu, na jehož území má spotřebitel bydliště.
- 15 Předkládající soud si rovněž klade otázku, zda je v projednávaném případě možné určit příslušnost podle čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001.
- 16 V této souvislosti nastoluje otázku, zda nároky vyplývající ze směnkou, o níž se jedná ve věci v původním řízení, mohly být kvalifikovány jako nároky ze smlouvy ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 navzdory skutečnosti, že podle českého práva je směnka abstraktním cenným papírem, který nemá smluvní povahu, ačkoli je zhmotněním obsahu smlouvy.

- 17 Dále si předkládající soud klade otázku, zda se v projednávaném případě jedná o svobodně přijatý závazek, když přesné platební místo nebylo určeno ani ve směnce, ani ve smlouvě o vyplňovacím právu směnečném. Posledně uvedená smlouva sice přiznala České spořitelně právo doplnit do směnky chybějící údaje o platebním místě, avšak nestanovila kritéria, která by umožňovala určit, že se má jednat právě o Prahu. Předkládající soud zdůrazňuje, že nelze vyloučit, že doplněním platebního místa do směnky došlo k porušení této smlouvy nebo že je tato smlouva pro svoji neurčitost neplatná; v takovém případě by podle předkládajícího soudu bylo sotva možné konstatovat, že závazek, o který se jedná v projednávané věci, byl přijat svobodně.
- 18 Za těchto podmínek se Městský soud v Praze rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Lze pojem věcí týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, použitý v čl. 15 odst. 1 [nařízení č. 44/2001], interpretovat tak, že zahrnuje i nároky z vlastní směnky, vydané v neúplné podobě, uplatněné remitentem vůči směnečnému rukojmímu za výstavce směnky?
- 2) Ať už je odpověď na první otázku kladná nebo záporná, lze pojem nároků ze smlouvy obsažený v čl. 5 [bodu] 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 vykládat takovým způsobem, že s ohledem výlučně na obsah směnečné listiny jako takové zahrnuje i nároky z vlastní směnky, vydané v neúplné podobě, uplatněné remitentem vůči směnečnému rukojmímu za výstavce směnky?“

K předběžným otázkám

K první otázce

K přípustnosti

- 19 Česká spořitelna tvrdí, že první otázka je nepřípustná, neboť má čistě hypotetickou povahu a není relevantní pro vyřešení sporu v původním řízení, protože nejsou splněny podmínky pro použití čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001.
- 20 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU, které je založeno na jasném rozdělení funkcí mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, ke zjištění a posouzení skutkových okolností sporu v původním řízení i k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva příslušný pouze vnitrostátní soud. Stejně tak je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost, tak i relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Proto týkají-li se položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (viz rozsudek ze dne 25. října 2012, Rintisch, C-553/11, bod 15 a citovaná judikatura).
- 21 Soudní dvůr tudíž může odmítnout žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podanou vnitrostátním soudem pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz zejména rozsudky ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, bod 77, a výše uvedený rozsudek Rintisch, bod 16).
- 22 V projednávané věci tomu tak není. Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce totiž jasně vyplývá, že výklad čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001 je nezbytný pro vyřešení sporu v původním řízení, neboť námitka nepřislušnosti vznesená G. Feichterem se opírá o argument, že směnku podepsal jako fyzická

osoba, a tudíž má postavení spotřebitele ve smyslu uvedeného článku, a že je proto nutné určit příslušnost podle těch ustanovení tohoto nařízení, která upravují příslušnost ve věcech spotřebitelských smluv.

23 Za těchto okolností musí být první předběžná otázka považována za přípustnou.

K věci samé

24 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda se čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001 použije pro určení soudu příslušného pro rozhodnutí o žalobě, kterou remitent vlastní směnky usazený v jednom členském státě uplatňuje nároky z této vlastní směnky, která má v den svého podpisu neúplnou podobu a později je doplněna remitentem, vůči směnečnému rukojmímu s bydlištěm v jiném členském státě.

25 Úvodem je třeba připomenout, že pojmy použité v nařízení č. 44/2001, a zejména pojmy uvedené v čl. 15 odst. 1 tohoto nařízení, musí být vykládány autonomně, a to především s přihlédnutím k systematické a cílům uvedeného nařízení za účelem zajištění jednotného uplatňování tohoto nařízení ve všech členských státech (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. ledna 2005, Engler, C-27/02, Sb. rozh. s. I-481, bod 33; ze dne 7. prosince 2010, Pammer a Hotel Alpenhof, C-585/08 a C-144/09, Sb. rozh. s. I-12527, bod 55, jakož i ze dne 6. září 2012, Mühlleitner, C-190/11, bod 28).

26 Dále je třeba poukázat na to, že čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001 představuje odchylku jak z obecného pravidla příslušnosti stanoveného v čl. 2 odst. 1 tohoto nařízení, které stanoví příslušnost soudům členského státu, na jehož území má žalovaný bydliště, tak z pravidla o zvláštní příslušnosti pro smlouvy vyjádřeného v čl. 5 bodě 1 téhož nařízení, podle kterého je příslušným soudem soud místa, kde závazek, o němž se jedná, byl nebo měl být splněn (výše uvedené rozsudky Pammer a Hotel Alpenhof, bod 53, a Mühlleitner, bod 26). Tento čl. 15 odst. 1 proto musí být nutně vykládán restriktivně (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Mühlleitner, bod 27).

27 Konečně v rozsahu, v němž nařízení č. 44/2001 nahrazuje ve vztazích mezi členskými státy Úmluvu ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění následných úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (dále jen „Bruselská úmluva“), platí výklad ustanovení uvedené úmluvy podaný Soudním dvorem rovněž pro ustanovení uvedeného nařízení, pokud lze ustanovení těchto nástrojů kvalifikovat jako rovnocenná (viz zejména rozsudky ze dne 25. října 2012, Folien Fischer a Fofitec, C-133/11, bod 31, a ze dne 7. února 2013, Refcomp, C-543/10, bod 18).

28 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že v systému zavedeném nařízením č. 44/2001 zaujímá jeho čl. 15 odst. 1, jak vyplývá z třináctého bodu odůvodnění uvedeného nařízení, stejné místo a plní stejnou funkci ochrany spotřebitele coby slabší strany jako čl. 13 první pododstavec Bruselské úmluvy (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. května 2009, Ilsinger, C-180/06, Sb. rozh. s. I-3961, bod 41; výše uvedené rozsudky Pammer a Hotel Alpenhof, bod 57, jakož i Mühlleitner, bod 29).

29 Na první položenou otázku je třeba odpovědět s ohledem na tyto úvahy.

30 Pro účely odpovědi na tuto otázku je třeba konstatovat, že se čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001 použije za předpokladu, že jsou splněny tři podmínky: zaprvé má některá ze smluvních stran postavení spotřebitele, který jedná v rámci, o němž lze mít za to, že nespadá do jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, zadruhé smlouva mezi takovýmto spotřebitelem a profesionálem či podnikatelem byla skutečně uzavřena a zatřetí spadá takováto smlouva do některé z kategorií uvedených v odst. 1 písm. a) až c) uvedeného článku 15. Tyto podmínky musí být splněny kumulativně, takže není-li některá z oněch tří podmínek splněna, příslušnost nemůže být určena podle pravidel platných ve věcech spotřebitelských smluv.

- 31 Pokud jde o první podmínku použití čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001, i když znění čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001 není ve všech bodech totožné se zněním čl. 13 prvního pododstavce Bruselské úmluvy, týkají se tyto změny podmínek použití, jež musí spotřebitelské smlouvy splňovat (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Pammer a Hotel Alpenhof, bod 59), a nikoli definice pojmu „spotřebitel“, takže v rámci nařízení č. 44/2001 musí mít tento pojem stejný dosah jako v rámci Bruselské úmluvy.
- 32 Soudní dvůr již v souvislosti s čl. 13 prvním pododstavcem Bruselské úmluvy rozhodl, že ze znění a účelu tohoto ustanovení vyplývá, že se vztahuje pouze na konečného soukromého spotřebitele, který nejedná v rámci profesionální nebo podnikatelské činnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. ledna 1993, Shearson Lehman Hutton, C-89/91, Recueil, s. I-139, body 20 a 22; ze dne 3. července 1997, Benincasa, C-269/95, Recueil, s. I-3767, bod 15; ze dne 20. ledna 2005, Gruber, C-464/01, Sb. rozh. s. I-439, bod 35, jakož i výše uvedený rozsudek Engler, bod 34).
- 33 Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že účelem zvláštního režimu zavedeného ustanoveními Bruselské úmluvy o příslušnosti v oblasti smluv uzavřených spotřebiteli je zajistit odpovídající ochranu spotřebitele jako smluvní strany považované za hospodářsky slabší a právně méně zkušenou, než je její profesionální smluvní partner (viz zejména výše uvedené rozsudky Gruber, bod 34, a Engler, bod 39). Tento účel implikuje, že použití zvláštních pravidel o příslušnosti, která v této souvislosti stanoví Bruselská úmluva, nebude rozšířeno na osoby, u nichž tato ochrana není odůvodněna (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Shearson Lehman Hutton, bod 19).
- 34 Soudní dvůr z toho vyvodil závěr, že zvláštní režim stanovený uvedenou Úmluvou v oblasti ochrany spotřebitele se vztahuje pouze na smlouvy uzavřené mimo jakoukoliv činnost nebo účel profesionální nebo podnikatelské povahy a nezávisle na nich, s jediným cílem uspokojit vlastní potřeby soukromé spotřeby jednotlivce, zatímco taková ochrana není odůvodněna v případě smlouvy, jejímž účelem je profesionální nebo podnikatelská činnost (viz výše uvedený rozsudek Gruber, bod 36, a v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Benincasa, bod 17).
- 35 Je však nutno konstatovat, že za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, není podmínka existence spotřebitele ve smyslu čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001 splněna.
- 36 Je totiž nesporné, že se směnečný rukojmí ve věci v původním řízení zaručil za závazky společnosti, jejímž je jednatelem a v níž má většinový podíl.
- 37 I když má závazek směnečného rukojmího abstraktní povahu, a je tedy nezávislý na závazku výstavce směnky, za kterého se směnečný rukojmí zaručil, nemění to tudíž nic na tom, jak uvedla generální advokátka v bodě 33 svého stanoviska, že na směnečné rukojemství fyzické osoby poskytnuté v rámci vlastní směnky vystavené za účelem zajištění závazků obchodní společnosti nemůže být nahlíženo tak, že bylo poskytnuto mimo jakoukoliv činnost nebo účel profesionální nebo podnikatelské povahy a nezávisle na nich, pokud tato fyzická osoba má úzké profesionální nebo podnikatelské vazby na uvedenou společnost, například ve formě jednatelství nebo většinového podílu na společnosti.
- 38 V každém případě pouhá okolnost, že směnečný rukojmí je fyzickou osobou, nestačí k tomu, aby založila jeho postavení spotřebitele ve smyslu čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001.
- 39 Za těchto okolností není nutno zkoumat, zda jsou splněny ostatní dvě podmínky pro použití uvedeného článku.
- 40 Z výše uvedeného vyplývá, že na první otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba mající úzké profesionální nebo podnikatelské vazby na společnost, například ve formě jednatelství nebo většinového podílu na společnosti, nemůže být považována za spotřebitele ve smyslu tohoto ustanovení, pokud poskytuje směnečné rukojemství za vlastní směnku vystavenou k zajištění závazků této společnosti ze smlouvy

o úvěru. Toto ustanovení se proto nepoužije pro určení soudu příslušného pro rozhodnutí o žalobě, kterou remitent vlastní směnky usazený v jednom členském státě uplatňuje nároky z této vlastní směnky, která má v den svého podpisu neúplnou podobu a později je doplněna remitentem, vůči směnečnému rukojmímu s bydlištěm v jiném členském státě.

Ke druhé otázce

- 41 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda se čl. 5 bod 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 použije pro určení soudu příslušného pro rozhodnutí o žalobě, kterou remitent vlastní směnky usazený v jednom členském státě uplatňuje nároky z této vlastní směnky, která má v den svého podpisu neúplnou podobu a později je doplněna remitentem, vůči směnečnému rukojmímu s bydlištěm v jiném členském státě.
- 42 Úvodem je třeba poznamenat, že v rámci této otázky se předkládající soud táže, zda právní vztah mezi remitentem a směnečným rukojmím vlastní směnky spadá pod pojem „nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001, a dále by chtěl vědět, jaký dosah je nutno v případě vlastní směnky, vydané v neúplné podobě a později doplněné, přikládat výrazu „místo, kde závazek, o nějž se jedná, byl nebo měl být splněn“, který je použit v tomto ustanovení.
- 43 V této souvislosti je nutno stejně jako v bodě 27 tohoto rozsudku připomenout, že v rozsahu, v němž se znění čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 shoduje se zněním čl. 5 bodu 1 první věty Bruselské úmluvy, musí být prvním i druhému ustanovení přiznán stejný dosah (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. dubna 2009, Falco Privatstiftung a Rabitsch, C-533/07, Sb. rozh. s. I-3327, body 48 a 56).
- 44 Při určení soudu příslušného podle čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 je proto nutno i nadále vycházet ze zásad, které vyplývají z judikatury Soudního dvora k čl. 5 bodu 1 Bruselské úmluvy (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Falco Privatstiftung a Rabitsch, bod 57).
- 45 Pokud jde zaprvé o výklad pojmu „nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001, je nutno uvést, že tento pojem musí být vykládán autonomně s přihlédnutím k systematice a cílům tohoto nařízení za účelem zajištění jeho jednotného uplatňování ve všech členských státech. Nemůže být proto chápán jako odkaz na kvalifikaci právního vztahu projednávaného před vnitrostátním soudem příslušným vnitrostátním právem (obdobně viz zejména rozsudky ze dne 17. června 1992, Handte, C-26/91, Recueil, s. I-3967, bod 10, a ze dne 5. února 2004, Frahuil, C-265/02, Recueil, s. I-1543, bod 22).
- 46 I když čl. 5 bod 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 uzavření smlouvy nevyžaduje, je přesto identifikace závazku pro použití tohoto ustanovení nezbytná, neboť příslušnost podle tohoto ustanovení se určuje podle místa, kde závazek, o nějž se jedná, byl nebo měl být splněn. Pojem „nároky ze smlouvy“ ve smyslu uvedeného ustanovení tedy nelze chápat tak, že se vztahuje na situaci, v níž neexistuje svobodně přijatý závazek jedné strany vůči druhé straně (obdobně viz rozsudek ze dne 17. září 2002, Tacconi, C-334/00, Recueil, s. I-7357, body 22 a 23, a výše uvedený rozsudek Engler, bod 50).
- 47 Použití pravidla o zvláštní příslušnosti stanoveného ve věcech týkajících se smlouvy nebo nároků ze smlouvy v uvedeném čl. 5 bodě 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 proto předpokládá určení právního závazku svobodně přijatého jednou osobou vůči jiné osobě, o který se opírá žalobcova žaloba (obdobně viz výše uvedený rozsudek Engler, bod 51).
- 48 Pokud jde o existenci takového závazku za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, je třeba konstatovat, jak uvedla generální advokátka v bodě 45 svého stanoviska, že v projednávaném případě směnečný rukojmí tím, že se podepsal na líci směnky s doložkou „per aval“, dobrovolně přijal postavení ručitele za závazky výstavce uvedené směnky. Jeho závazek ručit za uvedené závazky tedy byl jeho podpisem svobodně přijat ve smyslu uvedeného ustanovení.

- 49 Okolnost, že tento podpis byl učiněn na blankosměnku, není způsobilá toto zjištění vyvrátit. Je totiž třeba zohlednit skutečnost, že směnečný rukojmí současně podepsal smlouvu o vyplňovacím právu směnečném, čímž svobodně souhlasil s podmínkami týkajícími se způsobu, jakým bude tato směnka doplněním chybějících údajů remitentem vyplněna, i když podpis uvedené smlouvy sám o sobě směnečné rukojemství nezakládá.
- 50 V této souvislosti je třeba zdůraznit, že otázka, zda doplnění chybějících údajů do směnky bylo provedeno v rozporu s uvedenou smlouvou, není otázkou výkladu pojmu „nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001, nýbrž je spíše spojena s přezkumem toho, zda platební místo vyplývající z dotčené směnky bylo mezi stranami platně sjednáno, takže tento dotaz předkládajícího soudu se týká výkladu pojmu „místo, kde závazek, o nějž se jedná, byl nebo měl být splněn“, ve smyslu uvedeného ustanovení, který bude zkoumán v bodě 52 a následujících tohoto rozsudku.
- 51 Z toho vyplývá, že právní vztah mezi remitentem a směnečným rukojmím vlastní směnky vydané v neúplné podobě a později doplněné spadá pod pojem „nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001.
- 52 Zadruhé je třeba upřesnit význam pojmu „místo, kde závazek, o nějž se jedná, byl nebo měl být splněn“, ve smyslu uvedeného ustanovení.
- 53 Předkládající soud si v této souvislosti zejména klade otázku, zda pro účely určení tohoto místa musí zohlednit pouze údaje uvedené ve směnce, nebo i údaje uvedené ve smlouvě o vyplňovacím právu směnečném.
- 54 Je třeba připomenout, že pojem „závazek“ uvedený v čl. 5 bodě 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 odkazuje na závazek, který vyplývá ze smlouvy a jehož nesplnění je uplatňováno jako odůvodnění žaloby (obdobně viz zejména rozsudky ze dne 6. října 1976, *De Bloos*, 14/76, Recueil, s. 1497, bod 13; ze dne 15. ledna 1987, *Shenavai*, 266/85, Recueil, s. 239, bod 9, a ze dne 19. února 2002, *Besix*, C-256/00, Recueil, s. I-1699, bod 44), a že místo, kde tento závazek byl nebo měl být splněn, se určí podle práva, kterým se podle kolizních norem soudu, jemuž byla věc předložena, uvedený závazek řídí (obdobně viz zejména rozsudky ze dne 6. října 1976, *Industrie Tessili Italiana Como*, 12/76, Recueil, s. 1473, bod 13; ze dne 28. září 1999, *GIE Groupe Concorde a další*, C-440/97, Recueil, s. I-6307, bod 32, jakož i výše uvedený rozsudek *Besix*, body 33 a 36).
- 55 Kromě toho vzhledem k důležitosti, kterou vnitrostátní smluvní právo obecně přikládá vůli stran, pokud rozhodné právo smluvním stranám dovoluje, za podmínek, které stanoví, určit místo plnění závazku, je dohoda týkající se místa plnění závazku dostatečná i pro založení příslušnosti na témže místě ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 (viz obdobně rozsudek ze dne 17. ledna 1980, *Zelger*, 56/79, Recueil, s. 89, bod 5; rozsudek ze dne 20. února 1997, *MSG*, C-106/95, Recueil, s. I-911, bod 30, a výše uvedený rozsudek *GIE Groupe Concorde a další*, bod 28).
- 56 Je však třeba uvést, že ačkoli strany mají možnost dohodnout si místo plnění smluvních závazků, nemohou – pouze s cílem určit příslušný soud – stanovit místo plnění, které nevykazuje žádný skutečný vztah k podstatě smluvního vztahu a na němž by závazky vyplývající z tohoto vztahu nebylo možné splnit v souladu s podmínkami této smlouvy (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek *MSG*, bod 31).
- 57 Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě je místo plnění závazku, o který se jedná ve věci v původním řízení, výslovně uvedeno na směnce, je předkládající soud v rozsahu, v němž rozhodné právo tuto volbu místa plnění závazku dovoluje, povinen zohlednit uvedené místo při určení příslušného soudu podle čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001.

- 58 Za těchto podmínek je třeba na druhou otázku odpovědět, že se čl. 5 bod 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 použije pro určení soudu příslušného pro rozhodnutí o žalobě, kterou remitent vlastní směnky usazený v jednom členském státě uplatňuje nároky z této vlastní směnky, která má v den svého podpisu neúplnou podobu a později je doplněna remitentem, vůči směnečnému rukojmímu s bydlištěm v jiném členském státě.

K nákladům řízení

- 59 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 15 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba mající úzké profesionální nebo podnikatelské vazby na společnost, například ve formě jednatelství nebo většinového podílu na společnosti, nemůže být považována za spotřebitele ve smyslu tohoto ustanovení, pokud poskytuje směnečné rukojemství za vlastní směnku vystavenou k zajištění závazků této společnosti ze smlouvy o úvěru. Toto ustanovení se proto nepoužije pro určení soudu příslušného pro rozhodnutí o žalobě, kterou remitent vlastní směnky usazený v jednom členském státě uplatňuje nároky z této vlastní směnky, která má v den svého podpisu neúplnou podobu a později je doplněna remitentem, vůči směnečnému rukojmímu s bydlištěm v jiném členském státě.**
- 2) **Článek 5 bod 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 se použije pro určení soudu příslušného pro rozhodnutí o žalobě, kterou remitent vlastní směnky usazený v jednom členském státě uplatňuje nároky z této vlastní směnky, která má v den svého podpisu neúplnou podobu a později je doplněna remitentem, vůči směnečnému rukojmímu s bydlištěm v jiném členském státě.**

Podpisy.